

Paziņojums

Translations proofread by EDPB Members.

This language version has not yet been proofread.

Paziņojums 4/2025 par Eiropas Komisijas ieteikumu par nesaistošu līguma paraugnoteikumu projektu par datu apmaiņu saskaņā ar Datu aktu (2025. gada 22. maija versija)

Pieņemts 2025. gada 8. jūlijā

Eiropas Datu aizsardzības kolēģija ir pieņēmusi šādu paziņojumu:

Eiropas Komisija saskaņā ar Datu likuma 41. pantu ir nosūtījusi EDAK nesaistošu parauglīgumu noteikumu projektu par datu kopīgu lietošanu (“MCT”) un nesaistošas standarta līguma klauzulas mākoņdatošanas līgumiem saskaņā ar Datu akta 41. pantu, un 2025. gada 27. maijā ar tiem iepazīstināja EDAK CEH ekspertu apakšgrupu. Ņemot vērā ciešo saikni starp datu pieejamību un kopīgošanu saskaņā ar Datu likumu un VDAR, ciktāl tas attiecas uz personas datiem, EDAK ir pārskatījusi MCT un vēlas sniegt Komisijai vairākus vispārīgus komentārus. EDAK joprojām ir pieejama, lai vajadzības gadījumā sniegtu papildu konsultācijas, un uzsver, ka šis dokuments attiecas tikai uz MCT. Turklāt šajā dokumentā sniegtie vispārīgie komentāri neskar turpmākus apsvērumus, ko EDAK varētu sniegt nākotnē par Datu akta un Savienības tiesību aktu par personas datu aizsardzību, privātumu un saziņas konfidencialitāti, kā arī termināliekārtu integritāti mijiedarbību.

Konteksts

EDAK norāda, ka MCT izstrādes process sākās 2022. gadā. Komisija 2025. gada 27. maijā informēja CEH ekspertu apakšgrupu, ka būtu vēlams ātra atgriezeniskā saite, ņemot vērā Komisijas ieteikuma grafiku. Ņemot vērā jautājuma sarežģītību un ierobežoto termiņu atgriezeniskās saites sniegšanai, EDAK piezīmes nav izsmelošas un pēc būtības ir augsta līmeņa.

Vispārīgas piezīmes

EDAK vēlas vērēt Komisijas uzmanību uz šādām vispārīgām piezīmēm:

- EDAK atzīmē, ka *MCT*, šķiet, ir izstrādāti līgumslēdzējām pusēm ar atšķirīgu statusu, jo “lietotāji” Datu akta¹ darbības jomā var būt gan juridiskas, gan fiziskas personas. Ja lietotājs ir fiziska persona, tas var būt vai nebūt datu subjekts saskaņā ar datu aizsardzības tiesību aktiem. Turklāt pat tad, ja “lietotājs” var tikt uzskatīts par datu subjektu saskaņā ar datu aizsardzības tiesību aktiem, var būt iesaistīti arī citu fizisko personu personas dati². Dažos gadījumos pašreizējais *MCT* formulējums uzsver juridisko personu mijiedarbību, kas rada bažas par to, vai ietekme uz fiziskām personām ir pilnībā ņemta vērā. Citos gadījumos ne vienmēr tiek skaidri identificētas personas, uz kurām attiecas šie noteikumi. EDAK iesaka to sīkāk precizēt un ņemt vērā arī to, vai varētu būt lietderīgi izstrādāt dažādus i atkarībā no tā, vai lietotājs ir vai nav datu subjekts.
- EDAK norāda, ka daži termini skaidri nošķir personas datus no datiem, kas nav personas dati, savukārt citi ne. Attiecībā uz noteikumiem, kuros šāda nošķiršana nav noteikta, EDAK iesaka pārskatīt, vai šāda nošķiršana palīdzētu līgumslēdzējām pusēm noteikt piemērojamo tiesisko regulējumu. Piemēram, EDAK īpaši atzīmē II un III pielikuma noteikumus par kompensācijām, kas pašreizējā redakcijā ir formulēti ļoti vispārīgi un var radīt jautājumus par to darbības jomu. EDAK stingri iesaka Komisijai II un III pielikumā paredzētos kompensācijas mehānismus attiecināt tikai uz datu, kas nav personas dati, izmantošanu saskaņā ar Datu akta 4. panta 13. punktu.³
- *MCT* nāktu par labu labāka skaidrība un struktūra. Iekļaujot sadaļu par definīcijām, būtu vieglāk saprast pamatlietas, jo īpaši attiecībā uz tādiem jēdzieniem kā “patēriņa dati”. Turklāt informācijas lodziņos ir ieteicams iekļaut savstarpējas atsauces uz attiecīgajiem Datu akta un VDAR noteikumiem, lai nodrošinātu juridisko saskaņotību.
- EDAK atgādina, ka saskaņā ar Datu akta 1. panta 5. punktu Datu akts neskar Savienības un valstu tiesību aktus par personas datu aizsardzību, sakaru privātumu un konfidencialitāti un galiekārtu integritāti, jo īpaši Regulas (ES) 2016/679 un (ES) 2018/1725 un Direktīvu 2002/58/EK. Ja pastāv pretrunas starp Datu aktu un Savienības tiesību aktiem par personas datu vai privātuma aizsardzību vai valsts tiesību aktiem, kas pieņemti saskaņā ar šādiem Savienības tiesību aktiem, noteicošie ir attiecīgie Savienības vai valsts tiesību akti par personas datu vai privātuma aizsardzību. Tāpēc EDAK iesaka to skaidrāk norādīt *MCT* noteikumos, precizējot, ka pretrunu gadījumā šie tiesību akti ir noteicošie attiecībā pret līguma noteikumiem.
- EDAK uzskata, ka *MCT* informācijas laukos būtu skaidri jānorāda, ka attiecībā uz personas datiem atbilstība *MCT* pati par sevi ne vienmēr nozīmē atbilstību VDAR. Pusēm var būt nepieciešams īstenot papildu pasākumus, lai pilnībā izpildītu datu aizsardzības prasības. Konkrēti piemēri, kad papildus *MCT* var būt nepieciešami papildu pasākumi, ir noteikumi par lietotāja tiesībām piekļūt produktu datiem un saistītajiem pakalpojumu datiem, lietotāja tiesībām kopīgot datus ar trešām personām, nepieciešamība datu turētājam un datu saņēmējam ievērot VDAR, apstrādājot lietotāja personas datus (piemēram, noteikumos nedrīkst pieņemt, ka pastāv tiesiskais pamats personas datu apstrādei, jo īpaši piekrišana), vai datu izmantošana, ko veic lietotājs, kurš nav datu subjekts.

¹ Datu akta 2. panta 12. punkts.

² Piemēram, ja ir savienotas mājas iekārtas, ko izmanto dažādi ģimenes locekļi.

³Sk. arī [EDAK un EDAU Kopīgo atzinumu 2/2022 par Eiropas Parlamenta un Padomes priekšlikumu par saskaņotiem noteikumiem par taisnīgu piekļuvi datiem un to izmantošanu \(Datu akts\)](#), pieņemts 2022. gada 4. maijā, 15., 59. un 63. punkts. Kā EDAK vairākkārt norādīja, pēdējo reizi 2024. gada 17. aprīlī pieņemtajā Atzinumā 08/2024 par spēkā esošu piekrišanu saistībā ar lielo tiešsaistes platformu īstenotajiem piekrišanas vai maksas modeļiem (kopsavilkums, 130. un 180. punkts), personas datus nevar uzskatīt par tirdzniecībā izmantojamu preci.

Turklāt EDAK atgādina, ka dažos gadījumos VDAR paredz, ka pusēm ir jānoslēdz līgums, piemēram, ja personas dati tiek nosūtīti uz trešo valsti vai starptautisku organizāciju, kā atbilstošus aizsardzības pasākumus var izmantot standarta datu aizsardzības klauzulas saskaņā ar VDAR 46. panta 2. punkta d) apakšpunktu. Šādas standarta datu aizsardzības klauzulas būtu jāpieņem papildus *MCT*.

- *MCT* būtu labāk jāņem vērā patērētāju neaizsargātība un varas asimetrija, kas rodas digitālajā ekonomikā. Visbeidzot, līgumsodiem vajadzētu būt samērīgiem, un tie nedrīkst pārkāpt datu subjektu tiesības.

Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas vārdā

Priekšsēdētāja

(Anu Talus)